

Omavalitsuste koostöö edendamise perspektiiv Eestis.

Veikko Luhalaid, ELVL tegevdirektor

Eesti Linnade ja Valdade Liidu eellugu - ELL ja EMOL

Üleriigiline omavalitsusliit, liikmeteks 77 omavalitsust (15 linna , 62 valda seisuga 2019, kokku 99% Eesti elanikkonnast).

Eesmärgiks **esindada ja kaitsta liikmete huve** nii riigisisisel kui ka **rahvusvahelisel tasandil**.

Tegevusvaldkond hõlmab **kogu kohaliku omavalitsuste korraldust**, alates **eelarvetest** ja lõpetades **välissuhtlusega**.

Eesti Linnade ja Valdade Liit - tegevuse õiguslikust alusest

- **Kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadus.**
- **Mittetulundusühingute seadus** (arvestades käesolevas seaduses ettenähtud erisusi).
- Eesmärgiks KOV-te ühistegevuse kaudu **KOV-te üldisele arengule kaasaaitamine, liikmete esindamine** ja nende **ühiste huvide kaitsmine**, samuti **liikmete koostöö edendamine** ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks **võimaluste loomine.**

Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevussuunad 2018 – 2021

- on liidu põhikirja mõttest ja liikmete põhihuvide täitmise eesmärgist lähtuv **raamdokument**, mis on **kinnitatud liidu üldkoosoleku poolt**, pidades silmas ajaperioodi kuni järgmiste kohalike omavalitsuste volikogude valimisteni.
- Tegevussuunad on aluseks liidu **iga-aastaste tegevuskavade koostamisele**, sh üksikasjalike ettepanekute esitamisele **riigi eelarvestrateegia** ning teiste oluliste **arengudokumentide koostamise** ja tulevaste **eelarvete läbirääkimise protsessis**.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevussuunad 2018 – 2021

- **EESMÄRGID**
- **Omavalitsussüsteemi arengu osas:**
 - kohalike omavalitsuste **ühishuvide teadvustamine, esindamine ja kaitsmine** lähtudes **Euroopa kohaliku omavalitsuse harta** väärtustest ja põhimõtetest ning Eesti Vabariigi põhiseadusest;
 - omavalitsusliku haldussüsteemi arengule kaasaaitamine demokraatia ja võimu detsentraliseerimise põhimõtete alusel;
 - **liikmete üleriigilise ühistegevuse** kaudu kohaliku omavalitsuse üldisele jätkusuutlikule arengule kaasaaitamine;
 - liikmetevahelise üleriigilise koostöö edendamine ja ühisprojektide koordineerimine.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevussuunad 2018 – 2021

- **EESMÄRGID**
- **Omavalitsuste ülesannete osas:**
 - kohalikele omavalitsustele **stabiilse ja seaduste põhineva tulubaasi** kindlustamise ning kohaliku omavalitsuse **finantsautonoomia** tegeliku tagamise eest seismine;
 - liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine;
 - omavalitsusametnike ja töötajate nõustamine ning nende teadmiste ja ametioskuste täiendamine;
 - **uuringute – ja arendusalase tegevuse** edendamine.

Riigieelarve läbirääkimised

- Oluline ja unikaalne roll osaleda riigieelarve läbirääkimistel ning läbi selle protsessi kaitsa **KOV-te huve riigi tasandil!**
- ELVL räägib riigiga läbi iga järgmise aasta riigieelarves sisalduvate edasiantavate **maksude ja toetuste** teema.
- **Läbirääkimiste teemad on:**
- Riigieelarvest edasiantavate **maksude ja toetuste (üksikisiku tulumaks, tasandusfond; maamaks, keskkonnatasude osa suurus ja laekumise põhimõtted**;
- KOV üksusele seadusega pandud **riiklike ülesannete kulude katmise tingimused ja korraldus.**

ELVL ettepanekud valitsusliidu läbirääkimisteks

- **Tulubaasi taastamine** KOV-tele ning üksikisiku tulumaksu % tõstmine!
- **Haridustoetuse; huvitegevuse ja huvihariduse toetuse; sotsiaalvaldkonna riigi toetuste ning kultuuri ja sporditoetuste suurendamine** KOV-tele.
- **Kohalike teede rahastamise toetuse** KOV-tele selliseks, et see vastaks tegelikele vajadustele (vajadus on *ca* 50 milj; riik annab 29 milj).
- **Kohalike maksude süsteemi kaasajastamine.** Laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks (maksuautonoomia suurendamine). KOV-d väga suures sõltuvuses riigieelarvest!

ELVL tegevused

- Linnade ja valdade päevade** korraldamine;
- EST RUS** piiriüleses koostööprojektis **Save Smart**
- ELVL linnapeade pakti** toetajaliige alates augustist 2019; korraldasime Rakveres linnapeade pakti rahvusvahelise seminari

ELVL tegevused

- Õigusloomes kaasa rääkimine.
- Kooskõlastame õigusakte läbi EIS-süsteemi ning anname seaduseelnõudele arvamusi;
- Osaleme Riigikogu töökomisjonide töös;
- EL finantsperioodi 2021-2027** kujundamises kaasarääkimine ning siseriiklike meetmete kujundamine.
- Uue **KOKS`s eksperdi töörühmas** osalemine ja ning seaduseelnõu kujundamine.

Välissuhted

- **Euroopa Regioonide Komitee (CdR)**- Euroopa Liidu konsultatiivorgan, koosneb kohalike omavalitsuste ja regioonide esindajatest. Eestil EL Regioonide Komitees 7 kohta (vastavalt 7liiget ja 7 asendusliiget).
- **Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR)**- vanim Euroopa kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi esindav ühendus
- **Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress (CLRAE)**- Euroopa Nõukogu organ, esindab Euroopa riikide (47) kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusorganeid, peamised eesmärgid **inimõiguste, õigusriigi põhimõtete ning pluralistliku demokraatia kaitsmine ja edendamine.**
- **Ühinenud Linnad ja Kohalikud Omavalitsused (UCLG)**- rahvusvaheline organisatsioon, kuhu Eesti omavalitsused on kaasatud läbi üleriigilise liidu kõige pikemat aega.

Välissuhted

- **Euroopa Mereliste Äärealade Ühendus (CPMR)**- poliitiline võrgustik, koondab Euroopa merelisi äärealasid esindavaid institutsioone (*kuna Eestis puuduvad valitavat poliitilist organit omavad regioonid ja tulenevalt maavalitsuste likvideerimise otsusest, siis EV Rahandusministeeriumi otsusest tulenevalt esindab Eestit alates 2018.aastast kui ühtset regiooni, ühenduses ELVL*).
- **Läänemere Riikide Subregionaalse Koostöö organisatsioon (BSSSC)**- poliitiline võrgustik, koondab Läänemere regiooni alaregioone esindavaid institutsioone. Teemad: *merepoliitika, energia- ja kliimapolitiitika, ühtekuuluvuspoliitika, transport ja infrastruktuur, kultuur ja regionaalne identiteet, põhja-dimensioon, noorte poliitika*.
- **Brüsseli esindus** – eesmärk on esindada Eesti kohalike omavalitsuste ühishuve ning jagada vahetut informatsiooni EL institutsioonide ettepanekutest ja algatustest. Esinduse nädalakirjad on leitavad Eesti Linnade ja Valdade Liidu kodulehelt.

KOV IKT kompetentsikeskus

- **KOV IKT kompetentsikeskus** – Omavalitsuste infotehnoloogia arendamine. KOV IKT strateegia 2021 ja tegevuskava selle elluviimiseks
- Liit hakkab haldama ja arendama KOV infosüsteeme: KOVMEN; KOVTP; VOLIS; Anna Teada

Kokkuvõtteks

- **Liidu poliitika kujundavad liidu liikmed:**

- nii liikmelisusega,
- esindajate nimetamisega,
- juhatuse valimisega,
- tegevussuundade otsustamisega,
- ettepanekute esitamisega,
- seisukohtade kujundamisega,
- läbirääkimiste delegatsiooni töörühmades aktiivse osalemisega;
- õigusloomes osalemisega jne.

Kokkuvõtteks

Kohalike omavalitsuste tegutsemistingimused sõltuvad riigi tasandil, so:

- Riigikogu,
- Vabariigi Valitsus,
- ministeeriumid, vastu võetavatest otsustest (seadused, riigieelarve, määrused),
- samuti neist protsessidest, mis toimuvad Euroopa ja maailma ulatuses.

Kokkuvõtteks

Millega kohalikel omavalitsustel tuleb arvestada:

- erakondade valimisprogrammide;
- koalitsioonilepingu;
- riigi eelarvestrateegia dokumendi ja riigieelarve;
- seaduste ning muude oluliste dokumentide koostamisel ja vastuvõtmisel oleks arvestatud kohalike omavalitsuste põhihuvide ja arenguvajadustega.

Tänased väljakutsed:

- HR järelmõjud, kahe liidu ühinemiskeskused.
- Liidu büroo „väiksus“=võimekus- seotud meie KOVte pingeliste eelarvetega.
- „Kogu aeg on nii tehtud“ ka meil.
- KOVs „sideohvitseri“ puudumine- väga vähene tagasiside.
- Koostöö olulisuse teadvustamine.
- Omavalitsuste erinevad „huvid“.
- Omavalitsuste erinev suurus ja võimekus.
- „Valimisest valimisse“.
- Väga pikaajaline „suure ja väikese venna“ praktika.
- Regionaalse tasandi „segadus“.
- Väliskoostöö...
- 2 omavalitsust ei kuulu liitu.
- Covid19- uus olukord...

Aitäh kuulamast!

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES